A FENNTARTHATÓSÁGRA NEVELÉS, MINT KIEMELT CÉL - A HELYI TANTERV KIEGÉSZÍTÉSE

Magyar nyelv és irodalom 1-12. osztály

- A teremtett világ szépségeinek felfedeztetése az irodalmi alkotásokon keresztül, s a természet védelmére való felhívás
- Környezettudatos magatartás kialakítása a tanórákon
- Az évszakok változásához kapcsolódó tematika is jelenjen mega tanórákon
- A növények, állatok, természeti jelenségek bemutatása, megismerése
- Szövegértési feladatok a környezetvédelem témakörébenben
- a javasolt tanórákat teljesen vagy részben érdemes beépíteni a tananyagba

IRODALOM

5. osztály

- tájköltészet
- Petőfi Sándor: Az Alföld
- Petőfi Sándor: Szülőföldemen
- Arany János: Családi kör
- „Százszor földobnál, én visszaszállnék" – Ady Endre: A föl-földobott kő
- „Örvény volt nekem a világ s titok" – Szabó Lőrinc: Balassagyarmat
- „Hortobágy, dicső rónaság" – Petőfi Sándor: Úti levelek
- „Megtehetne száz bolondságot" – Lackfi János: Bűvésznek lenni (helyi kortárs költő költészetének megismertetése)
- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk – tájleírás; a környezet bemutatása és a regény helyszíneinek motivikus jelentései

6. osztály

- Természeti mondák: Csörsz és Délibáb, Beckó vára
- Rege – Arany János: Rege a csodaszarvasról
- betyárballadák – Rózsa Sándor Bársony lovát nyergeli
- népballada: Kőmíves Kelemenné
- Kötelező olvasmányok: Toldi és Egri csillagok – környezet bemutatása; hazaszeretet

7. osztály

- történelmi monda/novella – Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa - természet
- Novella – Kányádi Sándor: Az igazi sportember – egészséges életmód
- Heinrich Bölk: A Balke család mérlege – fenntarthatóság, önellátás
- tájleírás: Petőfi Sándor: Szeptember végén

8. osztály

- hazaszeretet: Ady Endre: A föl-földobott kő; A magyar Ugaron;
- Babits Mihály: Messze-messze
- Juhász Gyula: Tiszai csönd
- Tamási Áron: Ábel a rengetegben – környezet bemutatása – Határon túli magyar irodalom megismertetése

9. osztály

- Madarak és fák napjához kapcsolódóan: Madarak rímben, dalban
- 2. óra: Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem c. művéhez kapcsolódva: A költők így éreznek együtt a fákkal: Fákról, cserjékről, növényekről szóló versek gyűjteménye
- 3. óra: Áprily Lajos költészetének megismerése

10.osztály

- Petőfi Sándor tájleíró költeményeinek környezetvédelmi szempontok szerint való elemzése
- Jókai Mór regényeinek leíró részei, melyek a táj bemutatásához kapcsolódnak
- Novellák olvasása a természet közelségéről

11. osztály

- A Nyugatosok természetábrázolása, impressziók
- Állatok, növények, természeti jelenségek keresése a költeményekben, a regényekben és a novellákban.

12.osztály

- József Attila, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor természeti jelenségeket bemutató költeményeinek megismerése
- Természetábrázolás a kortárs irodalomban

NYELVTAN

5. osztály

- Kommunikáció: Állati és emberi kommunikáció
- Helyesírás

6. osztály

- földrajzi nevek helyesírása
- Hagyományos sajtó, elektronikus és online sajtó

7. osztály

- szövegértés
- szövegalkotás

8. osztály

- Magyarország nyelvjárási területeinek megismerése
- A magyar nyelv eredete
- Nagyszüleink nyelvhasználata – saját nyelvhasználatunk
- Nemzetiségi nyelvhasználat országhatáron innen és túl

9. osztály

- nyelvtörők, közmondások, szólások gyűjteményének bemutatása, melyekben állatok, növények, természeti jelenségek szerepelnek
- anagrammák, keresztrejtvények, társasjátékok készítése a környezetvédelem témában
- 3. helyesírási gyakorlatok a környezetvédelem témában

10.osztály

- Versihletű, dalfakasztó: erdei élőlények nevei képregényekben a Bolyai-versenyre készülve
- Érvelő szövegek írása a környezetünk problémáival kapcsolatban
- helyesírási gyakorlatok a környezetvédelem témában

11. osztály

- A környezetvédelem témakörében írható és írandó hivatalos szövegek
  A stilisztika tanulmányozásánál: növényekről, állatokról, természetei jelenségekről szóló versrészletek keresése: állatos, növények szóképek felismerése

12. osztály

- Környezetvédelmi szavak eredetének vizsgálata
- A finnugor rokonság szavainak kapcsolata a környezetvédelemmel

Történelem 5-12. osztály

5. és 9. osztály

- Szűkebb környezetünk, Zsámbék / Templomrom, premontrei monostor/
- A városfejlődés sajátosságai a középkorban
- Testi higiénia a középkorban

6. és 10. osztály

- A török-kor emlékei Zsámbékon, testi higiénia Európában és a Török Birodalomban
- Betelepítések
- Járványok a középkorban és újkorban a pesti- szobor kapcsán
- Technikai találmányok
- A környezetszennyezés kezdetei - Az 1. ipari forradalom

7. és 11. osztály

- Az orvostudomány fejlődése Európában
- Új felfedezések az egészségügyben
- A környezetszennyezés következményei

8. és 12. osztály

- Környezetvédelem fontossága
- A globalizáció és következményei
- A Föld felmelegedésének politikai és társadalmi következményei
- Észak és Dél ellentéte

Német nyelv

4. osztály
Lakóhelyünk bemutatása
Mindennapos környezetvédelmi feladataink

5. osztály
Természetfilmek a tévében
Állatvédelem, növényvédelem
Szabadidő eltöltése a természetben

6. osztály
Évszakok, a természet rendje, időjárási jelenségek
Öltözködési szokások, tippek a környezetvédelemre

7. osztály
Utazás környezetkímélő módon
Étkezési kultúra, tájjellegű élelmiszerek, ízek, világok különbségei
Nemzeti parkok német nyelvterületen

8. osztály
Természetvédelem
Szelektív hulladékgyűjtés

9. osztály
Lakás, lakókörnyezet
Város jellemzése, nevezetességek bemutatása
Tömegközlekedés pro és kontra

10. osztály
Étkezési- és életmódszokások
Városi és vidéki élet előnyei, hátrányai
Vásárlás az interneten
Médiahasználat

11.osztály
Továbbtanulás
Környezetszennyezés
Energiatakarékosság

12.osztály
Környezetvédelmi akciók
Globalizáció, globális gazdaság

Angol nyelv

4. osztály
Lakóhelyünk
Mindennapos környezetvédelmi feladataink

5. osztály
1. háziállatok
2. kisállatok otthon
3. gyümölcsök
4. zöldségek
5. napi rutin, napirend

6. osztály
1. magyar erdők állatai
2. étkezés
3. házimunka
4. Zsámbék és a szülő falum, városom
5. tudatos vásárlás
6. iskolám

7. osztály
1. kontinensek állatai
2. egészséges táplálkozás
3. utazás
4. évszakok
5. időjárás/öltözködés
6. én és a környezetem

8. osztály
1. egészséges életmód
2. városi közlekedés
3. utazás külföldre
4. környezet szennyezés, katasztrófák
5. iskolák
6. tudomány és technika

9. osztály
1. Egyén és család
2. Emberek a világ különböző pontjain, országok
3. Az idő kifejezése (év, évszakok, hónapok, az óra)
4. Vásárlási szokások
5. Otthon és környezet, városi tájékozódás

10. osztály

1. Táplálkozás, egészséges ételek, étkezési szokások
2. Életmód, napirend, testmozgás
3. Utazás, különböző kultúrák
4. Lakóhely és környéke, városi és vidéki élet

11. osztály

1. Környezetvédelem szűkebb és tágabb környezetünkben
2. Egészség – betegség, megelőzés, gyógykezelés
3. Technikai eszközök a mindennapokban
4. Vásárlási szokások, gazdaság

12. osztály

1. Fogyasztás, gazdaság, fogyasztói társadalom
2. Az idegenforgalom jelentősége
3. A szabadidő jelentősége az ember életében
4. A környezetvédelem lehetőségei és problémái
5. Az ünnepek fontossága az egyén és a társadalom életében

Olasz nyelv

9. osztály

Szűkebb környezetünk (otthon, lakás és lakóhely leírása)
Tömegközlekedés és következményei rám és a környezetemre nézve
Kommunikáció telefon- és internethasználat során
Évszakok, a természet rendje, hónapok megnevezése
Étkezési kultúra, tájjellegű élelmiszerek. Ízek, világok különbségei – olasz gasztronómia

10. osztály

Iskolán kívüli tevékenységek
TV- és internetfüggőség
A környezetvédelem tematikája
Biciklikultúra Olaszországban
Divat és a fast-fashion fogalma

11. osztály

Sportélet és jótékony hatásai
Kikapcsolódás, rekreáció a zene világában
Célok az életben – továbbtanulás, állásinterjú, önéletrajz írása
Makrogazdasági folyamatok: az olasz kivándorlás története, a munkanélküliség,
Észak és Dél különbsége

12. osztály

A technika világa, találmányok
Utazás gazdaságosan Olaszországban
Kikapcsolódás, rekreáció az olvasás világában
Szabadidő eltöltése a természetben

Matematika

1-12. osztály

- Olyan szöveges feladatok megoldása a különböző témakörök feldolgozása során, mely a környezeti és egészségnevelésre hívja fel a figyelmet.
- Statisztikai adatok gyűjtése, elemzése. az adatok ábrázolása grafikonon.
- Gazdasági számítások, kamatos kamat, hitel -mit válasszak?

Fizika

7. és 9.osztály

- **Energia, energiamegmaradás törvénye:**
  a természetben előforduló energiaforrások:
  fosszilis energiaforrások: történelmi áttekintés =ipari forradalmak: a szén és a hőenergia hasznosítása; a robbanó motorok, ezek előnyei: társadalmi jólét, hátrányai: környezetszennyezés, légszennyezés, üvegházhatás, társadalmi nemjólét az egészséggel összefüggésben.
  megújuló és megújítható energiaforrások: víz, szél, nap
  A mechanikai és a nem mechanikai energiák felhasználásának környezeti hatásai rövid és hosszútávon.

8. és 10.osztály

- **Elektromosságtan, mágnességtan:** az elektromos és mágneses energiák hasznosítása napjainkban; elektromos hulladékok és hulladékgazdálkodás:
  a mágnesezhető szalagoktól, kazettáktól, videoszalagoktól a CD-ig: az elmúlt ötven év hulladéktermelése és ennek kezelése.
  a kémiával és informatikával összhangban a félvezetők, diódák és tranzisztorok gyártása, a számítástechnikai eszközök újrahasznosításának lehetőségei napjainkban, ezek szelektív hulladékgyűjtésének jövője.

11. osztály

- **Atomfizika, rádióaktivitás:** a rádióaktivitás felfedezése, maghasadás, láncreakció, atomerőművek és az atombomba.
  A rádióaktivitás előnyei (egészségügyi vizsgálatok, kezelések), hátrányai, környezeti hatások.
  Az atomerőművek működése, atomhulladékok és hasznosítási lehetőségük.
- **Csillagászat, űrkutatás:** Az űrkutatás környezeti hatásai: az űrszemét.

Kémia

7. osztály

- Mivel foglalkozik a kémia? –vegyi anyagok és a környezetvédelem jelentősége napjainkban
- A levegő összetétele, a levegő szennyezése, a levegő védelme
- Égés és tűzoltás
- A víz – természetes vizeink és azok védelme
- Az atom felépítése – radioaktivitás
- Elemek csoportosítása: fémek és nemfémek – szelektív hulladékgyűjtés
- Fontosabb vegyületmolekulák – szén-dioxid – üvegházhatás

8. osztály

- A hidrogén – új alternatíva a hidrogén, mint üzemanyag
- Az oxigén - az ózon védelme
- A kén és vegyületei – savas esők káros hatása
- A nitrogén és vegyületei – nitrogén-oxidok, szmog
- A szén vegyületei – szén-monoxid és szén-dioxid
- A szilícium és vegyületei – szilikon-völgy, napelemek
- A víz keménysége és a vízlágyítás
- Fémek előállítása – szelektív hulladékgyűjtés jelentősége
- A fémek korróziója
- Nehézfémek –nehézfémsók káros hatása
- Energiaforrásaink – megújuló és nem megújuló energiaforrások
- Egészséges táplálkozás
- Szenvedélybetegségek
- Műanyagok
- Hulladékok kezelése
- Háztartási vegyszerek

9. osztály

- Az atommag és átalakulásai – izotópok, az atomenergia, radioaktivitás
- Oldatok – nevezetes oldatok- ásványvíz, tengervíz
- Kémhatások - savas eső kialakulása és káros hatása
- Galvánelemek – környezetvédelem, gyakorlati példák, korrózió elleni harc
- Hidrogén – új alternatíva a hidrogén, mint üzemanyag
- Az ózon és az ózon védelme
- A kén legfontosabb oxigéntartalmú vegyületei – a savas esők káros hatása
- A nitrogén oxidjai – nitrogén-oxidok, szmog

10. osztály

- A szén vegyületei – szén-monoxid, szén-dioxid – üvegházhatás
- A szilícium és vegyületei – szilikon-völgy, napelemek, szilikonok – műanyagok előnyei és hátrányai
- Alkáliföldfémek – kőzetalkotók, vízkő, víz keménysége és a vízlágyítás
- Nehézfémek –nehézfémsók káros hatása
- Metán – klímaváltozás és a metán kapcsolata, üvegházhatás
- Földgáz és kőolaj – megújuló és nem megújuló energiaforrások összehasonlítása, a fosszilis energiahordozók kiváltása, olajszennyezések, szmog
- Halogéntartalmú szénhidrogének - káros hatásuk, régi növényvédőszerek és rovarirtók
- Telítetlen szénhidrogének – műanyagok előnyei és hátrányai
- Alkoholok – szenvedélybetegségek, bioetanol
- Zsírok és olajok – az egészséges táplálkozás
- Tisztítószerek, mosószerek – környezeti hatásai
- Szénhidrátok – az egészséges táplálkozás, vércukorszint, édesítőszerek
- Nitrogéntartalmú szerves vegyületek – egészségtudatos magatartás, a drogokkal szembeni elutasító magatartás kialakítása

Környezetismeret

1. osztály
A növények ápolása
Az állatok gondozása
Egészséges életmód; egészséges táplálkozás
Magyarország nevezetességei, nemzeti parkok
Környezetvédelem, természeti értékek
Takarékos szemlélet a háztartásokban
Szelektív hulladékgyűjtés

2. osztály
Házi állatok igényei
Kertészkedés
Életközösségek védelme
Egészséges táplálkozás
Egészséges életmód

3. osztály
A növények és állatok élete, életműködései
Az ember hatása az élőlényekre
Testünk, életműködéseink
Hazánk természeti és társadalmi értékei

4. osztály
Felelősek vagyunk a környezetünk élővilágáért
Környezetszennyezés problémái
Mit tehetünk környezetünk védelméért?
Hogyan csökkenthetjük az energiafogyasztást otthonunkban?
Levegőszennyezés problémái

Természetismeret

5. osztály
Szobanövények gondozása
Házi kedvencek gondozása
Zsámbék nevezetességei

6.osztály
Erdők, vizes élőhelyek védelme
Magyarország nemzeti parkjai
Zsámbéki-medence védett értékei
A szervrendszerek egészségtana
A serdülők egészséges életmódja

Földrajz

7. osztály

Afrika, Ausztrália, Amerika, Ázsia környezeti problémái

8. osztály

Értékmegőrzés Magyarországon
Zsámbék, mint város
Európa környezeti problémai

9. osztály

Atmoszféra védelme
Hidroszféra védelme
Pedoszféra védelme
Környezeti problémák a különböző éghajlati övekben

10. osztály

Globális problémák
Zsámbék, mint az agglomeráció egyik városa – fejlődés lehetőségei

Biológia

7. osztály
Az egyes éghajlati övekben felmerülő környezeti problémák

8. osztály
Szervrendszerek egészségtana
Elsősegélynyújtás
Káros szenvedélyek
Mentálhigiéné

9. osztály
Magyarország nemzeti parkjai

10. osztály
Környezetvédelem szervezetei és működésük
A Zsámbéki-medence környezetvédelme

11. osztály
Szervrendszereink egészsége
Családtervezés, fogamzásgátlás

12. osztály
A vizek, a levegőburok, a bioszféra védelme
Az ember szerepe a fenntartható fejlődésben

Ének-zene, néptánc

- egészséges légzéstechnika fejlesztése
- a mentálhigiéné ápolása
- kulturális környezet megismertetése, hagyományok ápolása
- jó idő esetén szabadban tartott órák
- magyar népdalok – hazánk nemzeti értéke
- helyi értékek - lakóhelyünk népzenei gyűjtéseivel való megismerkedés
- természeti téma a népdalokban – beszélgetés
- programzene – a természet, mint ihletforrás

Rajz és vizuális kultúra

1.osztály
őszi fa - papír kollázs
térbeli ház tervezése - dobozkarton
növényi nyomatok - frottázs
2. osztály
térbeli papírplasztika - papírhengerek felhasználásával
farsangi maszk - dobozkarton felhasználásával
növények megfigyelése - tanulmány
3.osztály
papírkép, papírkép - maradék dobozok felhasználásával
családi élet, szokások - kifejező képalkotás
környezetvédelmi plakát tervezése
4.osztály
mikró- és makró környezetünk - rajz a szabadban
ökoszobor – régi filctollakból
képi kollázs - illusztrációs feladat

5.osztály
újrahasznosítás az ókorban
fenntarthatóság követelménye az építészetben

6. osztály
ötletes energiafelhasználás a történelemben – Vitruviusz és az öntözés gépesítése
ökonomikus és ökologikus építészet

7. osztály
ökoszisztémák és a környezet gazdagság
„szobrászat hulladékokból”

8. osztály
a szarvasi Tessedik Sámuel Szakképző Iskola tevékenységével való ismerkedés és plakátkészítés
iparművészet hulladékok felhasználásával
Föld-napja plakát és projekt

9. évfolyam
- a természeti látvány - tájkép
- papírgyűjtésből szerzett karton újra felhasználása – kartonplasztika
- bélyegtervező projekt – az év természeti kincsei
- csempetervezéshez természeti inspiráció gyűjtése

10. évfolyam
- kollázs – újságok, anyagok újra felhasználása
- tojástempera - saját festék készítése és használata a tanórákon
- festőalap készítése házilag (falap csiszolása, alapozása enyvvel, krétával)
- bélyegtervező projekt– az év természeti kincsei
- papírmasé – környezetbarát ragasztóval (csirízzel) újságpapír újrafelhasználása

11/12. évfolyam
- kollázs – újságok, anyagok újra felhasználása
- a csendélet alapanyagát megesszük
- természeti forma mintázása, festése
- természeti forma átírása

Művészettörténet

9. osztály

Az ember, mint a teremtett világ része.
Természetes anyagok használata a művészetben.
A természeti népek művészete.

10. osztály

A teremtett világ és a természet szépségei.
A természet (táj) megjelenése a művészetben.
Az emberi test megismerése, szépségének megjelenése a művészetben.

11. osztály

A tömegtermelés termékeinek megjelenése a művészetben.
A fogyasztói társadalom és a globalizáció természet romboló hatásai.

12. osztály

Hulladék anyagok újrahasznosítása a művészetben.
A talált tárgy, mint műalkotás.
A természeti táj átalakítása, újra alkotása. Organikus, természettudatos művészet.

Technika

1.osztály
járművek régen és ma – játékos energia
anyák napi ajándék – gyöngyfűzés
én és a szobám – lakberendezés

2.osztály
fonaljátékok – sodrás
város tervezése – papírhengerek és egyéb újrahasznosított alapanyagok felhasználásával
társasjáték tervezése – újrahasznosított alapanyagok felhasználásával

3. osztály
mini szőnyeg – szövés újrahasznosított alapanyagok felhasználásával
táblajáték tervezése - újrahasznosított alapanyagok felhasználásával
ügyességi játék készítése természetes alapanyagokból

4. osztály
„ökoszobor" - figyelemfelhívó térkonstrukció újrahasznosított alapanyagok felhasználásával
környezetvédelmi plakát tervezése
anyák napi ajándék - egyszerű forma varrása

5.osztály
lakókörnyezetünk és szelektív hulladékgyűjtés,
anyagok és a fenntarthatóság fogalma

6. osztály
komposztálás folyamata és komposzttároló készítés lehetőségei

7. osztály
gyógynövénykert gondozása

8. osztály
gyógynövénykert gondozása
ökológiai lábnyom számítása

Informatika

6. osztály

Prezentáció készítése a környezetvédelmi témákról

- Szelektív hulladékgyűjtés szabályai
- Magyarországi nemzeti parkok

Beszélgetés a szabadidő eltöltéséről (számítógép használata és a mozgás tekintetében)

Az egészséges számítógép-használat

ÖKO plakátok szerkesztése

7. osztály

Prezentáció és weboldal készítése a környezetvédelmi témákról

- Anyagok csoportosítása környezeti hatásaik szempontjából
- A különböző szelektíven gyűjtött anyagok feldolgozása
- A világ környezeti problémái

Az egészséges számítógép használat

A nyomtatásnál hogyan takarékoskodjunk a papírral

ÖKO plakátok szerkesztése

8. osztály

Prezentáció és weboldal készítése a környezetvédelmi témákról

- Az energiatakarékosság lehetőségei az iskolában és otthon
- Magyarország környezeti problémái
- A Nyakas-hegy élővilága

Beszélgetés a műszaki hulladékok kezeléséről, esetleg gyűjtés szervezése

A témához kapcsolódó montázs, plakát szerkesztése

9. osztály

Prezentáció és weboldal készítése a környezetvédelmi témákról

- A környezet szennyezések fajtái
- A Zsámbéki-medence védett területei

Interaktív számonkérő oldalak létrehozása

A témához kapcsolódó montázs, plakát szerkesztése

10. osztály

Prezentáció és weboldal készítése a környezetvédelmi témákról

- Zsámbék és Tök természeti értékei
- Zsámbék és Tök kulturális értékei

Interaktív alkalmazások létrehozása

Testnevelés

A tanulók

• fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket

• • legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében

• értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes

• igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek

• sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat

<u>Szabadban űzhető sportok</u>

Hógolyózás, hóember építés, korcsolyázás
Bemelegítő gyakorlatok, állóképesség fejlesztése
Futás (bemelegítő, kitartó, akadály)
Tollaslabda
Floorball
Kézilabda
Röplabda
Labdarúgás

<u>Sporttevékenységek a tanév során</u>

Január - Bozsik intézményi tornák
Február - Bozsik intézményi tornák
Iskolai asztalitenisz bajnokság
Március - Bozsik intézményi tornák
Április - Bozsik intézményi tornák
Május - Osztályok közötti bajnokságok
Június - Iskolai sportnap (ennek keretében tanár-diák mérkőzés)
Október - Forradalmi focikupa (Zsámbéki-medence általános iskolái)
November - Bozsik intézményi tornák
December - Bozsik intézményi tornák

Dráma

1.-4. osztály

- testkép- és térérzékelő gyakorlatok során a környezet érzékszerveken történő észlelése és ennek tudatosítása
- testünk működésének megfigyelése a koncentrációt fejlesztő gyakorlatokban
- dramatizálás, képanimáció során az élő környezet megjelenítése saját testtel, hanggal, eszközzel
- testlecsendesítő gyakorlatok (kb. 20-25 perces fekvő helyzetben történő csendmeditáció) során környezeti képek vizualizációja a képzeletbeli utazások során
- akusztikus gyakorlatokban természetes zörejek megkülönböztetése, megfigyelése: élő környezetből és mesterséges eszközökből egyaránt
- állatok, növények megjelenítése szabályjátékok, dramatikus játékok során
- vizuális konvenciókban az ember és természet viszonyát kifejező, mélyítő fotók, képek, képsorok alkalmazása

5. osztály

- az akusztikus és vizuális konvenciók alkalmazása során fokozott figyelem a reflexióra: a teremtett világ és a mesterséges környezet hangjainak és képeinek hatása az egyénre, az emberre – a dramatikus játék és a komplex tanítási dráma során a szereplőre
- a test és az érzékszervek működésének tudatosítása nagymozgásos szabályjátékok, érzékszervet fejlesztő gyakorlatokkal
- a komplex tanítási drámákban a mesterséges környezetben vagy a felgyorsult világban élő ember problémáinak megközelítése
- a természettudatos gondolkodás a tanítási drámákban szerepben
- a szenvedélybetegségekre való reflexió dramatikus játékokban
- a csend és a reflexió megismerése: egyes relaxációs technikák alkalmazása, begyakorlása

Osztályfőnöki 5-12. osztály

- Családi kapcsolatok
- Közösségi kapcsolatok
- Értékek-értékvesztések
- Hagyományok
- Korszerű pénzkezelés
- Természetvédelem – ökológiai lábnyom
- Fogyasztóvédelem
- Helyi természeti és épített környezet